SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 107. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 8, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 8-го ЧЕРВНЯ 1993. Ч. 107. РІК C.

РУХ ПЕРЕХОДИТЬ В ОПОЗИЦІЮ ДО ВСІХ СТРУКТУР ВЛАДИ

Київ. (УНІАР). — Тут у середу, 2-го червня, після відмови депутатів Верховної Ради надати додаткові уповноваження Президентові або Урядові, Народний Рух України оприлюднив заяву, підписану Вячеславом Чорноволом, про перехід в опозицію до всіх структур влади.

У заяві сказано, що Рух „вважає за необхідне опрацювання альтернативних програм та формування альтернативних державних установ на засадах державности і демократії". Далі в заяві зазначено, що законодавча і виконавча влади остаточно виявили свою повну неспроможність до державотворення і реформаторської діяльности. Відсутні конкретні кроки на шляху радикальних економічних та соціяльних реформ. Нечуваного розмаху набули корупція, організована злочинність, стрімко падає життєвий рівень населення. Оголосивши свою підтримку Урядові Л. Кучми, Народний Рух України сподівався, що буде вжито рішучих заходів для стабілізації економічної ситуації в Україні. Але жодних зрушень в бік радикальних економічних змін не відбулося. Не розбудована фінансово-банкова система. Адміністративне підвищення цін без впровадження ринкових відносин тільки поглиблює інфляцію.

Основною причиною провалу спроб Уряду взяти під контролю ситауцію НРУ вважає, насамперед, нездатність Верховної Ради створити ефективне законодавче підґрунтя для нормального функціонування виконавчої влади. Велику міру відповідальности за нинішній стан справ у державі Рух покладає і на Президента України Леоніда Кравчука. Маючи всі можливості і уповноваження для ефективної діяльности, сказано в заяві, Президент цілком самоусунувся від керівництва виконавчою владою. Відсутність чіткого становища, коливання у прийнятті рішень, життєво необхідних для самого існування держави, постійні поступки політичного характеру ведуть до поступового втягування України в нове імперське утворення. Таким чином, як ніколи, дійсною стала загроза втрати незалежности, загроза економічних, політичних і соціяльних катаклізмів, які неодмінно використають вороги української державности як у самій Україні, так і за її межами, вважають керівники Руху.

„Гроно" виступить на фестивалі в Ню Джерзі

Голмдел, Н.Дж. — Як вже повідомлялося на сторінках нашого щоденника, цьогорічний Український Фестиваль ЗСА в Ґарден Стейт Артс Центрі відбудеться у суботу, 19-го червня. До основної концертової програми на сцені амфітеатру, поч. о год. 3-ій по полудні, додалося ім'я актора та співака Ігоря Богдана, Заслуженого артиста України, випускника Київського Інституту Театрального Мистецтва, колишнього учасника ансамблю „Ватра". В даний час І. Богдан співпрацює з ансамблем „Галичани", з яким і виступить на фестивалі. Концертові тури артиста успішно пройшли по Україні, Канаді та Австралії.

Т. Петриненко

Повідомляється також, що потверджений приїзд та участь у вищеназваному концерті фестивалю популярного співака Тараса Петриненка з групою „Гроно" та гумориста Левка Дурка. За квитками вступу слід звертатися до Ярослава Івахова (908) 369-5164.

ВЕРХОВНА РАДА РОЗГЛЯДАЄ ДОГОВІР СТАРТ-1

Київ (УНІАР). — Тут 3-4-го червня на закритому засіданні сесії Верховної Ради України депутати обговорили питання ратифікації угоди Старт-1.

Депутати обговорили доповіді міністра закордонних справ Анатолія Зленка та заступника голови Верховної Ради України Василя Дурдинця. Переважна більшіть депутатів висловилися за те, що Україна не повинна брати на себе зобов'язання, які не зможе виконати. Вони закликали створити механізм для отримання Україною ґарантій безпеки. Як А. Зленко, так і В. Дурдинець висловилися за ратифікацію договору „Старт-1", оскільки, на їх думку, це піде на користь Україні. Однак вони наголосили, що це можливе тільки після виконання умов, висунутих Україною. Україні повинні гарантувати безпеку всі ядерні держави ще до ратифікації договору „Старт-1" і ґарантії ці повинні вміщувати багатосторонні юридичні зобов'язання. Крім того, і Росія повинна дати юридично оформлене зобов'язання постачати паливом ракети, які розташовані в Україні й також виплатити гроші за уран і плутоній з тактичної ядерної зброї, яку з України вивезено до Росії минулого року.

Президент України Леонід Кравчук сказав, що для України склалася невигідна і парадоксальна ситуація, коли стратегічна ядерна зброя розташована на її території, а механізм їхнього запуску — в президента Росії. Ця ситуація змушує Україну підтримувати існування об'єднаного командування спільними збройними силами СНД та брати участь у різних системах, які забезпечують колективну безпеку.

По закінченні сесії журналісти довідалися від членів парляменту, що серед промовців був і прем'єр-міністер України Леонід Кучма, доповідь якого відрізнялася професіоналізмом та знанням справи. Вирішено підготувати проєкт постанови з урахуванням зауважень і пропозицій, висловлених депутатами та за два тижні подати цей проєкт на розгляд Комісій Верховної Ради. Після того, комісії в свою чергу мають подати свої зауваження і пропозиції щодо ратифікації договору Старт-1 та приєднання до договору про нерозповсюження ядерної зброї.

На території України є 1,514 боєголовок, 176 міжконтинентальних балістичних ракет, в тому числі, 130 на рідкому паливі по 6 боєголовок і 46 ракет на твердому паливі по 10 боєголовок. Є також 36 стратегічних бомбардувальників.

Підлягають знищенню згідно з договором Старт 30 відсотків боєголовок, а яких саме — повинні вирішити між собою Україна Росія, Білорусь, Казахстан і ЗСА.

Військовий експерт Росії Сергей Ґріґор'єв в „Независімой Ґазєтє" з 3-го червня висловив задоволення, що угоду про ракети середньої і меншої відстані здійснено раніше, ніж розпався СССР. „Інакше сьогодні Україна мала б на озброєнні потужне угрупування ядерних ракет, яке добре відповідало б її геополітичному положенню", — пише російський експерт.

Згідно з повідомленням агентства Ройтерс, Л. Кучма закликав тимчасово проголосити Україну ядерною державою і цю його пропозицію схвально прийняли близько 300 народних депутатів України.

Русини творять свій уряд

Київ. — Українське радіо передало заяву Закарпатської Обласної Державної Адміністрації, у якій сказано, що керівники незареєстрованого громадсько-культурного товариства підкарпатських руснинів активно пропагують сепаратистські ідеї, ставлять під сумнів післявоєнні кордони у Центральній Европі і апелюють з цього приводу до міжнародних організацій.

Ці групи закликають до проведення в області плебісциту щодо проголошення державної незалежности Закарпаття. Крім того, вони організували пресову конференцію у столиці Словаччини Братиславі, на якій оголосили про створення уряду Підкарпатської Руси. Про це повідомили органи масової інформації Словаччини, зокрема телеграфічне агентство цієї країни.

УКРАЇНА ВИСУВАЄ УМОВИ РАТИФІКАЦІЇ СТАРТУ-1

Київ. — Виступаючи в четвер, 3-го червня, на сесії Верховної Ради України, міністер закордонних справ Анатолій Зленко заявив, що ратифікація договору про нерозповсюдження ядерної зброї, відповідає національним інтересам України.

Після розпаду колишнього Совєтського Союзу, сказав міністер, Україна стала фактично наступницею ядерної зброї, розміщеної на її території. Однак контроля над цією зброєю ніколи не належала Україні. Тому нема достатніх підстав розглядати її як ядерну державу. А. Зленко повідомив, що більшість боєголовок, котрі зберігаються на території України, вже вичерпали значну частину свого ґарантійного ресурсу, тим часом Росія протягом останнього року вже не дає для цих ракет потрібних компонентів. Якщо залишити все так, як є, то після закінчення ґарантійного терміну за демонтування ядерних боєголовок не візьмуться навіть ті підприємства, що їх монтували. „Тому просто так залишати діючу ядерну зброю в Україні стає неможливим", — підкреслив міністер.

А. Зленко назвав чотири умови, під якими Україна може ратифікувати договір Старт-1 і приєднатися до договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Це — наявність ґарантій її національної безпеки з боку ядерних держав, отримання запевнень від ЗСА й інших західніх країн щодо фінансової допомоги в ліквідації ядерної зброї, отримання компенсації за ядерні компоненти боєголовок, забраних з території України, а також стратегічних наступальних озброєнь, якщо буде прийнято рішення про розкомплектування їх і знищення на російських підприємствах.

Кажучи, що Україна вже дістала попередні ґарантії від ЗСА, Великобританії, Франції і Китаю, міністер А. Зленко підкреслив, що Росія „застосовує сильний тиск на Україну. Росія пов'язує питання безпеки ядерних стратегічних сил, розміщених на території України, з обов'язковим визнанням за Росією права власности на всю ядерну зброю". Україна, сказав А. Зленко, не може на це погодитися, бо мова йде про її суверенітет і економічні інтереси.

ВЕТЕРАНИ НА СОЮЗІВЦІ

Кергонксон, Н. Й. — Тут у суботу, 12-го червня, на Союзівці відбудеться бенкет Українських Американських Ветеранів з нагоди їх 46-ої річної Конвенції. Організує імпрезу 27-ий Відділ УАВ в Бруклині, Н. Й. В програмі — коктейл, вечеря та забава, гратиме оркестра „Темпо". Вступ — 25 дол. від особи. Всім, хто бажатиме взяти участь в імпрезі, слід зголошуватися до Петра Польного (718) 782-8672.

У ТЕКСАСІ ПЕРЕМОГЛИ РЕСПУБЛІКАНЦІ

Даллас. — Вибори до Сенату, що відбулися у суботу, 5-го червня, в Тексасі, завершилися перемогою скарбника стейту республіканки Кей Бейлі Гачісон. Вона замінить у верхній палаті Конгресу демократа Боба Кругера.

К.Б. Гачісон

Вперше в історії Тексас буде представляти в Сенаті жінка. І вперше від 1875 року представляти Тексас у Сенаті будуть лише республіканці. Другий сенатор від стейту — Фил Ґрем — одним з перших привітав К. Гачісон з перемогою.

Губернатор Тексасу демократ Енн Ричардс призначила Б. Кругера тимчасовим сенатором після того, як сенатора - демократа Ллойда Бентсена президент Билл Клінтон запросив зайняти пост секретаря Департаменту фінансів. У першій рунді виборів, що відбулися у травні, ні одному з кандидатів не вдалося набрати більше половини голосів, у зв'язку з чим була призначена друга тура, в якій взяли участь два найбільш успішні кандидати першої рунди — К. Гачісон і Кругер. Ці вибори розглядалися як перша серйозна політична перевірка популярности президента Клінтона і Демократичної партії. Проведені напередодні виборів опитування громадської думки однозначно свідчили в користь Гачісон, а коли за два дні до виборів кандидатуру республіканки підтримав бизнесмен-більйонер Росс Перо, стало ясно, що Кругер не має ніяких шансів на успіх.

З перемогою Гачісон кількість республіканців у Сенаті збільшилася до 44, а кількість демократів зменшилася до 56.

Хоч термін сенатора триває шість років. Гачісон буде відстоювати завойований мандат уже в листопаді наступного року. Це зв'язано з тим, що у 1994 році минає шестирічний термін Бентсена, а Гачісон зайняла його місце.

ВІДБУВАЮТЬСЯ КОНЦЕРТИ Б. СТАШКІВА ТА ГУРТУ „ДЗВОНИ"

Ню Йорк. — Звідси у неділю, 6-го червня, почали своє концертове турне музичний гурт „Дзвони" і лавреат міжнародного конкурсу в Голляндії та фестивалю „Червона рута" Богдан Сташків з України.

Виступи мистців відбудуться у таких містах: Асторія, Н. Й., Йонкерс, Н. Й., Ню Гейвен, Конн., Бетлегем, Па., Вашінгтон Д.К., Бавнд Брук, Н.Дж., Лексінгтон, Н. Й., на Союзівці, у Філядельфії.

Гостинні концерти артистів влаштовує Українська фірма „Міст".

„Україна — як галузка, що її зрубали і всадили в землю"

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Академік д-р Ігор Юхновський, що донедавна займав пост заступника прем'єра України і є депутатом Верховної Ради, приїхав до ЗСА тим разом на запрошення Координаційного Комітету Допомоги Україні, як почесний гість другого з черги з'їзду цієї організації організацій, що працює для допомоги Україні.

У цьому з'їзді д-р І. Юхновський виголосив в часі бенкету доповідь про „Економіку, політику і стосунки з Росією", а відтак перебуваючи декілька днів на американському терені, відвідав з цією ж доповіддю деякі більші громади, як також загостив до Екзекутиви Українського Народного Союзу та дав вичерпне інтерв'ю редакторам „Свободи" та „Українського Тижневика".

Д-р І. Юхновський в приміщеннях УНС (Світлив ред. Р. Воронович)

Як відомо, д-р І. Юхновський крім свого політичного посту був також головою Валютно-Кредитної Ради, тому він у своїх розмовах та передусім доповідях багато місця посвятив програмі виходу України з кризового стану. Тут він у першу чергу поставив можливості фінансового оздоровлення із зменшенням курсу доляра у відношенні до карбованця, впорядкування торгівлі, податкової системи України, стабілізації цін і заробітку, приватизації, енергетичного забезпечення, створення статистичної служби, економічної конюнктури і загального фінансового стеження в Україні. На кожне із цих питань він поставив діягнозу та можливості лікування, які треба б якнайскорше вжити.

У дальшому д-р І. Юхновський бачить в програмі виходу України з кризи структурну перебудову виробництва і соціяльно-культурне відродження. Але поруч із цими найважливішими тепер заходами для поправи існуючої економічної та фінансової кризи, у розмові з представниками Екзекутиви УНС і редакторами його видань, гість багато уваги присвятив важливій проблемі міжнародного порядку, тобто ядерної зброї, що все ще є на терені України та викликає міжнародну дискусію. В тій цілі д-р І. Юхновський використав доручення Президента Леоніда Кравчука перевести розмови із приватним

(Закінчення на стор. 4)

ЗУСТРІЧ З УЧАСНИКАМИ КОНФЕРЕНЦІЇ В ЧИКАҐО

Чикаґо (Око). — На 12-ій конференції в Іллинойському університеті, присвяченій темі „Освіта й наукові досліди в самостійній Україні", візьмуть участь викладачі та науковці з Києва, Львова, Дніпропетровського, Херсона, Запоріжжя і Тернополя. Після конференції в Урбана-Шампейн вони зустрінуться з українською громадою в Чикаґо, щоб обмінятися думкаи, як прогресує освіта в незалежній Україні, в неділю, 13-го червня, о годині 2-ій по полудні в залі парафії св. Володимира при Кортез й Оклі вулицях. Зустріч з гістьми з України та інших европейських країн координуватиме проф. Дмитро Штогрин. Вступ на прийняття науковців з України разом з перекускою — 10 дол.

У СВІТІ

ПОЛЬСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Ганна Сухоцька заявила, що її уряд має намір продовжувати політику реформ. „Не зважаючи на попередні рішення сейму, — сказала Г. Сухоцька, — і на прийняті законодавцями акти, покликані зупинити ці закони, кабінет буде діяти як і раніше". Сухоцька заявила, що розпуск парляменту робить умови праці уряду „дещо нетипічними", але це не вплине на проведення економічних реформ. Цими днями президент Польщі Лех Валенса розпустив сейм і призначив нові вибори. Таке рішення президент прийняв після того, як законодавці висловили вотум недовір'я коаліційному урядові Сухоцької — п'ятому посткомуністичному урядові Польщі.

НАТАЛІЯ СОЛЖЕНІЦИНА, жінка лавреата Нобелівської нагороди письменника Александра Солженіцина, сказала в інтер'ю кореспондентові пресового агентства ІТАР—ТАСС про повернення в Росію. „Нема сумніву, що наша родина повернеться в Росію. Це справа кількох місяців", — сказала Н. Солженіцина. Досі вона не висловлювалася з такою ясністю про повернення родини в Росію. Письменник, якому нині 74 роки, був висланий зі Совєтського Союзу у 1974 році, деякий час проживав у Швайцарії, а потім осів у ЗСА, у стейті Вермонт

МІНІСТЕР НАЦІОНАЛЬНОЇ оборони Румунії Константин Спірою зустрівся з працівниками польового шпиталю, які найближчим часом повинні відправитися в Сомалію для участи в місії для встановлення миру у складі миротворних сил ООН в рамках операції „Відродження надії". Польовий шпиталь, який буде доставлений в цю африканську країну на засоби ООН, обладнаний румунською технікою і медичними інструментами. У Сомалії шпиталь перебуватиме шість місяців.

В ЄГИПТІ ЗААРЕШТОВАНІ 24 члени терористичної групи, що входить у підпільну організацію. За даними слідчих органів, заарештовані екстремісти безпосередньо причетні до недавнього вибуху авта у центрі Каїру, в результаті чого загинули шість осіб. Крім того, на їхній совісті поранення кількох поліціянтів в одному з передмість єгипетської столиці.

КОМАНДУВАННЯ ВІЙСЬКОВО-морської фльоти Греції втретє зазнало невдачі, намагаючись продати на авкціоні яхту, що належала більйонерові Арістотелеві Онассісові. Перші два рази не знайшлося покупця, тепер покупець знайшовся, але він може заплатити не більше 90 міл. драхм (409,000 дол.), хоч грецькі військово-морські сили оголосили про намір продати яхту не дешевше як за 800 міл. драхм (3.6 мил. дол.).

ПРИНЦ НОРОДОМ СІГАНУК, керівник опозиційної монархічної партії, який виступає за загальнонаціональне примирення, зформував новий перехідний уряд Камбоджі. В уряд увійшли представники правлячої пров'єтнамської Народної партії і опозиції. Заява Н. Сіганука про формування нового уряду дещо зм'якшила напруження в країні. В останні дні здавалося, що конфлікт між пров'єтнамським комуністичним урядом країни і опозицією може перейти у збройні сутички. У заяві уряду сказано, що в новому кабінеті принц дістане два пости: прем'єр-міністра і головнокомандуючого камбоджійською армією.

В АМЕРИЦІ

З ДІТРОЙТУ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що продаж автомобілів і легких грузовиків північноамериканського виробництва в останніх десятьох днях місяця травня зріс на 9.8 відсотка, цим самим натякаючи на можливість більших запотребувань, як це передбачали загальні економічні показники. Крім того в травні продаж всіх автомашин американського і закордонного виробництва збільшився на 15 відсотків від травня 1992 року. Автомобільна фірма Форда заявила, що мала рекордовий продаж легких грузовиків, а фірма Крайслера ствердила, що в травні мала найкращий збут своїх авт за останніх п'ять років.

ЩЕ МИНУЛОГО ТИЖНЯ президент Билл Клінтон сказав, що „вже скоро зробить вибір" кандидата на становище судді Верховного суду ЗСА на місце судді Байрона Вайта, який виходить на пенсію цього місяця. Офіційні чинники Білого Дому твердять, що до короткої листи кандидатів тепер додано Бруса Беббитта, секретаря Департаменту внутрішніх справ. Рой Ніл, заступник шефа персоналу Білого Дому сказав, що Президент „застановляється над кількома сильними кандидатами". Одначе коли йому поставили питання про кандидатуру Б. Беббита, він сказав „Б. Беббит був дуже добрим секретарем Департаменту внутрішніх справ".

ЗАСТАНОВЛЯЮЧИСЬ НАД шаленим зростом поранень пальною зброєю серед підлітків по цілій країні, американці починають справу контролі зброї трактувати як справу загрози життю громадян, а не як охорону перед злочинством. Так виказали найновіші опити переведені фірмою Луїса Гарріса.

У ВАШІНГТОНІ МИНУЛОГО четверга, 3-го червня, відбулася церемонія заприсяження нового директора Інформаційної агенції ЗСА Джозефа Даффі, який досі займав становище президента Американського університету у Вашінгтоні. Перебираючи керівництво, Д. Даффі сказав, що своє становище в світі ЗСА збережуть тільки тоді, як „ми навчимося прямувати вперед у злагоді та дружбі з іншими народами". Успішне втілення в життя політики і завдань ЗСА на думку Д. Даффі полягає в тому, щоб „ми враховували інтереси громадян інших країн і реґіонів. Це, що громадяни інших країн читають і про що вони думають іншими мовами та на інших континентах має тепер для американців більше значення, як будь-коли досі" підкреслив новий директор Інформаційної агенції ЗСА.

АМЕРИКАНСЬКИЙ СКУЛЬПТОР Джан Вайтман відкрив свою виставку в Полтаві у галерії українського мистецтва „Пареуна" під назвою „З любов'ю до України". Це вперше у Полтаві виставляються праці скульптора, що працює в течії конструктивізму. Найвідоміші його праці — „Розмови вітру", „Фарао", „Людина, що спить".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW. (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Передплата на рік $40.00 на півроку $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Сумнівна перемога Президента

Під кінець минулого тижня нижча палата Конґресу схвалила пред'явлений їй проєкт бюджету. Президент Билл Клінтон хвалив цей факт, як свою перемогу. Формально — це перемога, але з погляду політичної ситуації — перемога дуже сумнівна, бо здобута тільки трьома голосами понад потрібну більшість. Лідери Демократичної партії та обох палат Конґресу свідомі, що коли б Конґрес, у якому обидві Палати мають демократичну більшість, відкинув проєкт бюджету, пред'явлений однопартійним Президентом, — то це була б подія без прецеденту в історії Америки, яка у парляментарній системі правління рівняється „вотумові недовір'я". У президентській системі, яка існує в Америці, Конґрес не має такого права, обраного народом президента можна оскаржити („імпіч") за порушення конституції чи подібний злочин, але не можна висловлювати йому недовір'я.

Проте у даному випадку — це була би таки політична криза з великою шкодою і для Демократичної партії і для установи президентури. Тому наполегливі телефонічні й особисті заклики самого Президента та голови демократичної більшости в Сенаті Роберта Мічела — мусіли увінчатися успіхом. Але тепер відбудеться бій за бюджет у Сенаті. За всією вірогідністю — і там схвалять його, однак з великими поправками. Заповідають, що компроміс можна буде осягнути на базі викреслення, передчасного у проєкті Президента оподаткування ґазоліни й ґазу до огрівання домів, та скреслення позиції „прибутку" коштом „Медікеру" — лікарської опіки для старших віком громадян.

Президент Клінтон заявив у своїй промові у Філядельфії в день після того голосування у Палаті Репрезентантів, що „Йдемо у правильному напрямку". Загал громадян має іншу думку, бо у минулу п'ятницю проголосили на телевізійному каналі „5", що в опитах популярність президента впала до 36 ступенів — найнижче за всіх попередніх президентів після чотирьох місяців їх урядування. Склалися на це різні причини: сприяння такій непопулярній справі, як гомосексуалізм, хиткість постанов, виголошування пропаґандивних промов, які можуть подобатися тільки дуже невибагливій публіці. Союзники Америки стурбовані, бо вони не знають, яке насправді обличчя Президента: він критикував Джорджа Буша за признання статусу найбільш упривілейованої країни Китаю, хоча там не шанують прав людини, критикував за недопущення до Америки втікачів із Таїті та за „байдужість" супроти подій у Боснії, — і тепер у цих справах дав переконати себе фахівцям і повівся так, як Буш. Як єдиний свій успіх у закордонній політиці Клінтон уважає „партнерство" з Росією, але — читаємо — фахівці поінформували його, що ситуація у Москві дуже пливка і не є виключений поворот до диктатури. Ця інформація спонукала Клінтона дивитися трохи інакше на Схід Европи, де не тільки є Росія.

Президент заскакує власних однопартійців несподіванками. Під кінець минулого тижня несподівано на місце Джорджа Стефанопулоса, шефа Бюра комунікації Білого Дому призначив на його місце журналіста Дейвида Джерґена, республіканця, який працював для президентів Роналда Реґена і Джорджа Буша.

Джордж Буш — із найбільшою підготовою до становища президента, програв вибори до Билла Клінтона з найменшою підготовою, бо тільки президентурою у маленькому стейті Аркенсо. Але минулих чотири місяці доказали, що Президент З'єднаних Стейтів, найбільшої західньої великодержави, повинен таки мати солідну підготову.

Микола Світуха

НІМЕЦЬКА ПОЛІТИКА І БЕЗПЕКА УКРАЇНИ

Серед західньоевропейських журналів, у яких публікуються серйозні аналізи політичних подій і суспільних течій у Східній Европі, на одне з передових місць заслуговує німецький квартальник „Ауссенполітік", що появляється в Гамбурзі як форум для розгляду глибальних політичних інтересів Німеччини. В нашому огляді зупинимося на двох статтях в останніх числах цього журналу, які мають безпосереднє відношення до державних інтересів України.

Автором першої статті (ч. 43-4) є Йоахім Краус, старший дослідник німецької Фундації економіки і політики в Баварії, який розглядає питання ядерної зброї після розпаду СССР. Стаття заслуговує на увагу всіх, хто цікавиться проблемою державної безпеки України і її ядерного статусу з перспективи сподівань поступового ядерного роззброєння у світі. Автор статті уважає, що риск появи в світі більше як однієї ядерної держави в наслідок розпаду колишнього Союзу, а також торгівлі ядерною технікою і матеріялами, не можна цілком відхилити. Питання, які саме держави матимуть право на ядерну зброю у майбутньому, буде центральною проблемою міжнародної конференції у 1995 році, яка рішатиме про продовження міжнародного договору про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ). Попереднє домовлення обмежити число ядерних держав до п'ятьох (усі вони постійні члени Ради Безпеки ООН) утратило, в опінії деяких держав, свою важливість, коли перестав існувати двополярний поділ світу. В нових умовах далеко не всі держави можуть погодитися на втримання „статусу кво" у ядерному питанню.

Стаття Крауса подає детальний огляд рішень держав СНД з питань контролю ядерної зброї (наприклад, декларація в Альма Ата за грудень 1991 рік, договір у Мінську за 2-ге січня 1992) і стверджує, що підписанням Лісбонського протоколу з 23-го травня 1992 р. Україна, Казахстан, Білорусь і Російська Федерація зобов'язалися сприяти виконанню умов договору „Старт", запевнюючи усунення офензивної ядерної зброї з України, Білорусі і Казахстану не пізніше як до кінця цього століття. Автор уважає, що ці три держави нині не є ядерними, бо вони не контролюють стратегічної зброї дисльокованої на їхній території. У великій мірі ситуація подібна до стану в Західній Европі, де ядерна зброя на території окремих суверенних держав знаходиться під виключним контролем американського командного генерала збройних сил НАТО. Автор навіть твердить, що якщо б Україна, Білорусь або Казахстан хотіли перебрати фізичний контроль над ядерними головками, вони мусіли б зробити це насильно. Такий плян можна б перевести успішно (враховуючи, розуміється колосальний риск), бо унешкідливити 1592 ядерні головки на території України на протязі короткого часу було б практично неможливо.

Щоб запобігти можливому конфліктові поміж Росією і її сусідами, автор бачить ролю Заходу в наданні активної допомоги для розв'язання проблем, що залишилися після розпаду колишнього Союзу, причому багато більше уваги, як це було дотепер, слід присвятити проблемі безпеки неросійських народів. Хоч Йоахім Краус не подає можливих варіянтів політики, він не вірить у можливість поширення гарантій безпеки Америки чи НАТО на Україну чи Казахстан.

Велика частина статті Крауса присвячена питанню безпеки тих ядерних матеріялів, що залишаться після розмотування на терені Росії частини ядерного арсеналу колишнього Союзу. Щоб зреалізувати зобов'язання існуючих договорів треба кожного року, на протязі повних десяти років, демонтувати і ліквідувати коло 2,000 колишніх совєтських ядерних головок. У тому числі є і ті, які Україна, Казахстан і Білорусь передали Росії минулого року, вимагаючи їх ліквідації під міжнародним наглядом. Цю вимогу, а також і повернення плютонію і урану, які можуть бути використані як паливо в комерційних реакторах, Росія відкинула.

Закінчення буде.

Василь Витвицький

30-річчя з дня смерти В. Барвінського

На цей рік, точніше, на 9-те червня 1993 року припадає 30-річчя з дня смерти визначного українського композитора, директора Львівської консерваторії та культурно-громадського діяча Василя Барвінського. Відзначення цієї дати відбуватиметься передусім частішим виконанням його творів. Вони звучатимуть у концертових залях, у приміщеннях музичних шкіл та в домашньому музикуванні. Проте з цією датою зв'язаний цілий ряд завдань, які нашим музикам і музиколюбам доведеться виконати, або бодай розпочати.

Передусім існує велика потреба повної монографії життя і творчости Василя Барвінського. Першим кроком на цьому полі була праця музикознавця Стефанії Павлишин п. з. „Василь Барвінський" (87 сторін) видана у Києві 1990 року у видавництві „Музична Україна". Тепер, коли не тільки соц-реалізм, але й сам марксизм-ленінізм опинилися на сторінках історії, пора на точне списання біографії нашого композитора і на об'єктивну характеристику його творчости та його становища в українській музичній культурі.

Окремої уваги і пильного дослідження вимагає період 1948—1958 рр. у житті Василя Барвінського. Як відомо, на самому початку 1948 року злочинна рука комуністичної системи впала на невинного і безборонного композитора. Органи совєтської влади арештували його під закидом шпигунства, провели своє судилище, у висліді якого поневіряли його по тюрмах і концентраційних таборах повних десять років. І — якби цього було ще замало — ці ж органи наказали знищити, спалити всі рукописи творів композитора.

На мою думку, точне дослідження і удокументовання згаданого десятирічного періоду в житті композитора треба окремо видати не тільки українською, але й іншими мовами, передусім англійською і російською. Це — не для того, щоб скаржитися (правду кажучи, в сьогоднішньому світі нема до кого іти зі скаргою). Це дослідження було б причинком до акту обвинувачення і засудження комунізму та його системи.

Працю над спадщиною композитора ускладнює конечність розшуків за відписами його творів знищених 1948 року. Про це читачів „Свободи" інформував недавно Роман Савицький на основі свого довголітнього досвіду. Є ще інші справи, які чекають на розв'язку, такі як питання друку творів Барвінського, як потреба звукозаписів особливо таких ділянок як хорова музика, твори для віольончелі і фортепіяна.

Нашу американсько-канадську діяспору чекає завдання спонзорувати згадані тут проєкти. Віримо, що вона це завдання виконає з таким зрозумінням і готовістю, як це було до цього часу.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

МОРАЛЬНА ОБРАЗА

Прочитавши і проаналізувавши статтю в який спосіб можна одержати візу, щоб побачити Україну, де я родився і вимагати запрошення — це повного роду моральна образа. Їдучи з турою, запрошення непотрібно, але якщо ви хочете їхати приватно, ви мусите отримати запрошення. Мої кревні, які хочуть мене побачити, заки я відійду із цього світу, вже два місяці стараються мені дістати запрошення і не знають навіть до кого вдатися, щоб його отримати.

Я уродився у Львові, скінчив гімназію і університет. Закінчивши юридичні студії, мав нагоду в 1941 році працювати у львівській колеґії адвокатів. Львів є великим містом і щоб його після 50 літ оглянути, треба більше як 3-4 дні, які вам гарантує тура. Кожний українець в діяспорі, який хоче відвідати йому святі місця, як Канів, могилу Шевченка, побачити хвилі Дніпра, почути шум води козацького Чорного моря, відвідати Почаївський монастир, не потребує запрошення.

Я думаю, що це велика кривда для українців діяспори, які дуже емоційно переживали творення української держави і у великій мірі матеріяльно підтримували і підтримують її розбудову.

Володимир Кос,
Міннеаполіс, Мінн.

Володимир Баран

У СУСІДСТВІ ВЕДМІДЬ

„Ви були б також настороженi, коли б коло вас проживав ведмідь" — під таким заголовком появилася у лондонському „Економісті" з 15-го травня ц. р. стаття про Україну та її поставу на міжнародній арені, а в першій мірі про її неохоту позбутися нуклеарної зброї.

Україна положена на грані Европи та Азії, від віків стояла перед проблемою: Схід чи Захід. У XVII столітті гетьман Богдан Хмельницький вибрав Схід, заключивши договір з Росією, творячи в цей спосіб союз проти Польщі. Але царі не барились перемінити союзника в колонію, що спонукало національного поета Тараса Шевченка назвати Хмельницького „нерозумним сином".

Від хвилини переможного референдуму в 1991 року, самостійна Україна старалася вибрати Захід. Надіючись вийти зі сфери російських впливів, Президент Леонід Кравчук заявив, „що на мапі Европи появилась нова держава". Але наступних 18 місяців принесли розчарування. Голова Уряду Л. Кучма заявив, „що на мапах провідників світу навіть не існує Україна". У деяких столицях, помітно в Вашінґтоні відчувається щось більше як байдужість. Там думають, що Україна підриває порядок, усталений після холодної війни, в першій мірі через її нехіть позбутися нуклеарної зброї. Натрапляючи на цього роду поставу Заходу, Україна звернула свої очі на південь, висуваючи перспективу нуклеарно озброєної країни, в союзі з мусулманським світом, наприклад з Іраном.

Візита амбасадора Строба Талбота в Києві, принесла надію на покращання відносин. Це було б корисним для обох сторін. Україна потребує допомоги, щоб перемінити свою економію, а сильна демократична Україна були б корисним союзником Заходу, в його східній політиці. Яка ж перешкода? Це нуклеарна зброя залишена на території України. Коли розпався Совєтський Союз, Україна дістала в спадщині 176 міжконтинентальних ракет і 41 бомбовиків. Хоча Україна згодилася в першому договорі (Старт-І) на знищення цієї зброї, та підписала також Лісбонський протокол, у якому передбачається повне виелемінування нуклеарної зброї, тепер вагається ратифікувати Старт-І і Лісбонський протокол. Це вагання може довести до цього, що також інші держави стримаються з виелемінуванням нуклеарної зброї. Це не означає, що сучасні керівники хочуть затримати статус нуклеарної потуги. Президент Кравчук недвозначно закликав Парлямент позбутися нуклеарної зброї. Під сучасну пору вона нічого не додає до безпеки України, бо як заявив генерал Костянтин Морозов, вона є під контролею Росії. Але публічна опінія щораз більше відкидає позицію Уряду. Коли рік тому тільки 10 відс. українців бажали, щоб Україна затримала нуклеарну зброю, то тепер вже є їх 40 відс. Український Уряд мусить це брати під увагу. Україна уникнула до цієї пори гіркої боротьби Уряду з Парляментом, з цієї простої причини, що Президент Кравчук не є реформатором в стилі Б. Єльцина. Але хоча Парлямент не може штовхнути Україну стати нуклеарною потугою, він може відкинути ратифікацію договорів.

Якщо нуклеарні ракети є під військовим оглядом безкорисні, чому тоді настроювати Захід проти себе? Причина цього — ґроші. Здаючи собі справу, як важливими для Заходу є договори про редукцію зброєння, Україна вимагає фінансової рекомпенсати. Говориться про два мільярди американських долярів. Усе це є однак побічним мотивом. Всевладна причина повертається до Богдана Хмельницького, до його договору з Росією, фундаментальною метою української політики є ліквідація союзу з Росією й панує переконання, що нуклеарна зброя може в цьому допомогти.

Таку думку поділяє Дмитро Павличко, голова парляментарної Комісії для закордонних справ, який, хоча в 1991 році був архітектом декларації про ліквідацію нуклеарної зброї, тепер уважає, що хоча ракети не мають мілітарної вартости, вони все ще мають символічну вартість, як доказ готовости України боронити свою незалежність. Він є за ратифікацію „Старт-І", але за затримання 46-ох ракет, які не є предметом цього договору, та щоб приступити до пакту заборони нуклеарної зброї

(Закінчення на стор. 3)

Марій Цибульський,
(ФКУ)

ГАРВАРДСЬКОМУ ЖУРНАЛОВІ 15 РОКІВ

Підготовлений Українським Науковим Інститутом Гарвардського Університету (УНІГУ), журнал „Гарвардські Студії Українознавства" завершив 15-ий рік репрезентування української вільної науки в міжнародному науковому світі. Найновіше подвійне число журналу (том XV, 3/4, 465 ст.) починається дискусією над модернізмом ув українській літературі, тобто художнім напрямом, що включає такі постаті як О. Кобилянську, Лесю Українку, Г. Хоткевича, М. Вороного. Його вибрані аспекти аналізують три дискутанти — професори Д. Гузар-Струк і М. Тарнавський, обидва з Торонтонського Університету і О. Ільницький з університету Альберти. Праця четвертого автора, Г. Грабовича, професора катедри української літератури ім. Дмитра Чижевського в Гарвардському Університеті, є оглядом і синтезою висловлених думок.

З матеріялами, які тепер подаються читачам, автори виступали на конференції Американської асоціяції для поширення славістики (ААASС) у Вашінґтоні в жовтні 1990 року. Дискусія на широку тему українського модернізму продовжувалася в 1991 році і продовжуватиметься на наступних щорічних конференціях. Опублікування збірки всіх виступів буде першою англомовною аналізою цього занедбаного періоду в історії української літератури.

Серед інших матеріялів журналу, стаття „Нижня Скитія в західньоевропейській географічній традиції в часах хрестоносних походів" Л. Чекіна (Колґейтський університет) досліджує відображення Східньої Европи, особливо терену між Доном і Дунаєм, у геграфічній літературі XI—XII століть. До праці додано три середньовічні карти території Руси та покажчики.

У статті із сфери релігії, культури і літератури Г. Ґельдблят (Єйльський університет) ділиться результатами своїх найновіших досліджень над життям і творчістю Івана Вишенського. Цей український монах (жив на переломі XVI століття; поселився в монастирях грецької гори Афон) став контроверсійною постатю у релігійній і культурній полеміці останнього століття. Коли літературні заслуги полемічних творів, послань і діялогів Вишенського позволяють трактувати його як визначного письменника українського культурного відродження кінця XVI і на початку XVII століть, то вузька суть та агресивний тон його виступів і відсутність зацікавлення ними на тодішній Україні зводять Вишенського до ізольованої позиції самозванчого пророка. Його нехтування вченням і невгамована антиукраїнсько-католицька тенденція, що відображені в творах висланих із Афону на батьківщину, відштовхували навіть релігійних співвизнавців Вишенського, так що лиш один його твір був надрукований в Україні під час життя автора. Цікаво, одначе, що творчість Вишенського знайшла прихильників у Росії при кінці XVII століття.

Професор Гольдблят досліджує перехід текстів Вишенського до кіл російських старовірів, тобто противників літургічних реформ переведених в 1650—1660 роках. Відділена півмонаша спільнота старовірів без священиків, живучи в переконанні, що засвітав вік антихриста, легко могла знайти спорідненість з українським монахом, який у своїх творах розвивав панораму занепаду Української Православної Церкви внаслідок діяльности, мовляв, сил демонічного зла.

Стаття „Fides Meletiana: Marcanto de Dominis and Meletij Smotryc'kyj" проф. Д. Фрика (Каліфорнійський університет у Берклі) написана авторитетним дослідником життя і творчости Мелетія Смотрицького, єпископа-письменника, мабуть чи не найбільш вченого представника українського культурного відродження XVII віку. Проф. Фрик відтворює широке поняття віри у Смотрицького і досліджує його навернення до Української Церкви об'єднаної з Римом у контексті цієї відкритої релігійної перспективи. Автор припускає, що Смотрицький був під впливом поглядів і прецеденту Маркантонія де Домініс (XVI—XVII ст.), римо-католицького єпископа, який перейшов до Англіканської Церкви, але повернувся до Риму під кінець свого життя. Розвиток релігійної думки Смотрицького є у статті докладно досліджений на підставі щедрої полемічної творчости автора. Зі своєю працею проф. Фрик виступив в Гарварді в 1991 році у рамках щорічної лекції, присвяченої пам'яті Богдана Кравціва, визначного мецената української збірки в бібліотеці Гарвардського Університету.

Повідомлення про нововідкриті джерела до історії України належать до важливих традицій гарвардського журналу. У новому числі редактори презентують заповіт ієромонаха Києво-Печерського монастиря Афанасія Кальнофойського. Цей документ, написаний у 1646 році у польській, давньоукраїнській та латинській мовах, знайшов у Львові В. Олександрович, співробітник Української Академії Наук. Заповіт друкується у журналі у формі фоторепродукції з додатком передмови і транскрипції. Переклав на англійську мову д-р Б. Струмінський (УНІГУ). Цей надзвичайно важливий документ — це єдине джерело до життя Афанасія Кальнофойського. Кальнофойський знаний як автор „..Тератургіми" (Київ, 1638), збірки оповідань про чуда приписувані монахам Лаври. Його твір був важливим вкладом у започаткованому Митрополитом Петром Могилою широку програму, яка на базі традиції давньої княжої Руси, утвердила ролю Києва як видатного культурного і духовного центру.

Серед оглядів поміщених у журналі д-р Д. Островський (Гарвардський Університет) подає критичну оцінку п'ятимового англійського перекладу 16-ти вічної компіляції староруських і тогочасних московських хронік, знаних п. з. „Никонівський літопис". Цей переклад еміґраційного російського історика С. Зеньковського видано в Принстоні в 1986—89 років. Рецензент зосереджується на непояснених викресленнях з оригінального тексту (що їх зробив Зеньковський, мабуть тому, що їхній зміст не вкладався у його візію Великої Росії), на численних помилках у перекладі і коментарях, та на очевидній відсутности перегляду праці перед друком.

Між коротшими оглядами, д-р С. Сеник (Папський Східній Інститут в Римі) розглядає збірку праць присвячених Митрополитові Андреєві Шептицькому, видану в Едмонтоні у 1989 році. Більшість статтей у збірці — це доповіді прочитані на конференції, яка відбулася в Торонтонському університеті. На думку рецензента, згадане видання є найважливішою працею про Митрополита Шептицького досі опублікованою по-англійському.

П'ятнадцятирічна поява „Гарвардських Студій Українознавства", унікального в міжнародній науці журналу, стала можливою не тільки завдяки постійній науковій праці, що її зорганізував Український Гарвард, але також завдяки щедрості жертводавців Фонду Катедр

(Закінчення на стор. 3)

БУНТ НА КОРАБЛІ у відсутності капітана — так розцінили місцеві коментатори нинішній демарш лідера парляментської опозиції Грузії Іраклія Церетелі, який висунув вимогу про резиґнацію голови держави Едуарда Шеварднадзе. Він обвинуватив голову парляменту, який перебував у Китаї з офіційною візитою, „в тяжких гріхах". Головний з них, на думку Церетелі, в тому, що Шеварднадзе не служить гарантом суверенітету і стабільности в Грузії. Церетелі вважає, що поки Шеварднадзе має владу в руках, „у Грузії не встановиться мир і спокій".

В сусідстві...

(Закінчення зі стор. 2)

— в майбутньому. Коли? Д. Павличко, поет, що став політиком, свідомий правил обоїх цих звань, залишив відповідь також на майбутнє.

Думка, що така постава України може пошкодити цілому міжнародному процесові роззброєння, викликала поірнтування на Заході. Америка застосувала трюк. Президент Клінтон виразно дав до зрозуміння, що доки договір не буде підписаний, в нього не буде часу прийняти Президента Кравчука чи голову Уряду Л. Кучму. Деякі урядовці натякали, що пропонуватимуть Росії піднести ціну на оливу, яку дотепер вона доставляє Україні за відносно дешеву ціну. Ця політика Америки успіху не мала. Допомога Україні мінімальна і загроза, що її перестануть давати не викликає перестраху. Подруге, американці не здають собі справи, що Президент Кравчук мусить вести затяжну боротьбу з Парляментом.

Найважливішою, однак, причиною неохоти українців позбутися нуклеарної зброї є страх перед Росією. Не беручи це під увагу, Захід не міг їх переконати її позбутися. Українці бояться, що Росія буде старатися знову опанувати найбільш багату частину колишнього Совєтського Союзу. Втрата України для росіян має глибокі політичні та психологічні наслідки. Обидві ці країни є суміжні, злучені понад 350 літ. Росіяни уважали українців етнічно індентичних з ними. Навіть з Єльцином на чолі вони надіяться, що українці повернуться до них, закликаючи їх до політичного і мілітарного союзу. Досьогодні росіяни не згодилися на договір, який окреслив би точні границі. Російський амбасадор у Києві в розмовах з іншими дипломатами передбачав, що українська самостійність триватиме рік, півтора. І це все говориться, коли існує Росія Боріса Єльцина. Подумати, щоб ділялось, коли б при владі був Руцкой чи Хасбулатов.

Захід поставився до цих українських насторожень байдуже. Президент Буш, в своїй загальновідомій „курка по-українському" промові, закликав українців триматись Совєтського Союзу. Не всі західні держави поставились до цієї справи так холодно. Німеччина була вдоволена, що Америка не використовує торговельних можливостей, Франція також виявила деякі симпатії. Сама, будучи самостійною нуклеарною потугою, ніколи не годилась з думкою, щоб тільки Америка і Росія рядили нуклеарними справами світу. Навіть в Америці знайшла Україна щирого приятеля в особі З. Бжезінського, який твердив, що сильна і незалежна Україна, може бути могутнім заборолом Заходу проти російської експансії.

Захід мусить зрозуміти, що українці ставляться серйозно до здобутої незалежности. Коли запиталися Президента Кравчука, як він оцінює Михайла Грушевського, президента України в 1917 році він сказав, що М. Грушевський зробив дві помилки: перше, що уклав угоду з Росією, друге, що не не створив національної армії. Сучасний український Уряд рішений не повторити цих помилок. Виглядає, що Америка вкінці взяла це під увагу. Амбасадор Талбот говорив про зміцнення взаємних стосунків, підтримку приватного сектора економії, а найважливіше що, американці усвідомили собі дійсність існування непевности щодо безпеки України.

Гарвардському...

(Закінчення зі стор. 2)

Українознавства, які допомагали і допомагають фінансувати журнал. Значні датки українських добродіїв і відсотки з постійних залізних фондів, створених в Гарварді, уможливили появу майже всіх дотеперішніх гарвардських видань. Як відомо, перший меценат Українського Гарварду бл. п. Володимир Юрковський з Ню Йорку, ще у 1974 році пожертвував 70,000 долярів, встановивши фонд для фінансування видавничої діяльности новоствореного Українського Наукового Інституту в Гарварді. Кілька років пізніше, розуміючи важливість видавничої справи для української науки, визначний меценат ФКУ бл. п. д-р Євген Омельський з Огайо, створив новий український видавничий фонд. В наступному десятилітті були встановлені видавничі фонди ім. Ярослава і Ольги Дужих (1980 рік), ім. Мирослава і Ірени Колтунюків (1984 рік), ім. д-ра Омеляна і Ірени Волинців (1985рік), ім.Павла Савки (1988) рік) та ім. Петра і Емілії Куликів (1990 рік). Ці фонди і нові пожертви на Український Гарвард дають можливість втримати високий рівень і поширити засяг так важливого українознавчого журналу.

Найновіше число „Гарвардських Студій Українознавства", появилось завдяки фінансовій допомозі Видавничого Фонду Ярослава і Ольги Дужих, можна замовити у: Harvard Ukrainian Studies, Ukrainian Research Institute, 1583 Massachusetts Avenue, Cambridge,Mass. 02138. Ціна 18 долярів включає пересилку. Річна передплата на два подвійні числа виносить 28 долярів.

З'ЇЗД Т-ВА ВОЯКІВ УПА ім. ГЕН.-ХОР. РОМАНА ШУХЕВИЧА — ТАРАСА ЧУПРИНКИ

Ню Йорк (Б. Крук) — У суботу, 15-го травня, в приміщеннях Дому Українського Визвольного Фронту відбувся 21-ий З'їзд Товариства УПА ім. ген.-хор. Романа Шухевича — Тараса Чупринки. В з'їзді взяли участь 42 делегатів. З'їзд проходив під враженням здобутої волі, за яку тисячі вояків УПА поклали свої життя.

З'їзд відкрив голова Головної управи Лев Футала. По відчитанню списка померлих вояків Микола Грицковян подав коротку біографію св. п. Івана Ділая-Корчика, члена Головної управи Т-ва вояків УПА, після чого всі присутні повстанням з місць вшанували іхню світлу пам'ять.

Учасники з'їзду з ген. В. Мулявою (сидить у першому ряді в уніформі).
(Світлив: Ярослав Кулинич)

Прийнявши порядок нарад, обрано Президію в складі: Богдан Крук — голова, Ірина Камінська і Петро Левко — заступники голови, Мирослав Кальба — секретар. До Почесної президії запрошено Миколу Кулика, представника Головної Управи Т-ва вояків УПА в Канаді, і Юліяна Котляра, представника від *Об'єднання кол. вояків* УПА в ЗСА і Канаді. Голова Президії Б. Крук подякував присутнім за довір'я і попросив о. ігумена Патрикія Пащака провести молитву.

Протокол з 20-го З'їзду відчитав Степан Кіцюк, якого з малими поправками прийнято. Згодом приступлено до звітування членів Головної управи, а саме: голови Л. Футали, Михайла Ковальчина за Суспільну Службу Комбатанта і ЗУАДК, Степана Ґоляша за „Літопис УПА" і філятелістичне видання, Богдана Ковалика за секретаріят, Ярослава Кіцюка за касовий стан, Степана Кметя за Суспільну Опіку при Т-ві УПА, М. Грицковян і Михайла Цвяха за Контрольну комісію, а звіт голови Товариського Суду Романа Бігуна із-за його неприсутности відчитав голова Президії.

Після запитів і дискусій над звітами на внесок голови Контрольної комісії М. Грицковяна уділено абсолюторію уступаючим органам. Програмову доповідь виголосив С. Ґоляш. З подякою за спонзорство Головною управою Т-ва УПА книжки для дітей з п'ятьма драмами виступила Мирослава Лас-Крук.

На з'їзд завітали два генерали з України: ген. майор Володимир Мулява і ген. полк. Олександер Скипальський, які у своїх привітах тепло вітали з'їзд, передаючи палкий вояцький *привіт від Збройних* Сил України з підкресленням, що без боротьби УПА не було б 24-го серпня 1991 року, тобто відновлення вільної української держави.

Голова Номінаційної Комісії М. Грицковян зачитав листу пропонованих членів до складу Головної управи, яку всі одноголосно прийняли. Головна управа уконституувалася в такому складі: Лев Футала — голова, Михайло Колодчин, Степан Ґоляш і Мирослав Климко — заступники голови, Богдан Ковалик — секретар, Ярослав Кіцюк — скарбник, Микола Сидор, Петро Шкафаровський, Ірина Камінська, Іван Оліяр, Степан Кметь, Антін Фединишин, Богдан Крук, Петро Левко і Михайло Шашкевич — члени; Контрольна комісія: Микола Грицковян — голова, Михайло Цвях і Роман Глушко — члени; Товариський суд: Іван Йовик — голова, Михайло Черешньовський, Богдан Мороз, Юлія Копчинська і Роман Бігун — члени.

За Резолюційну комісію звітував С. Ґоляш.

Перед закриттям з'їзду Б. Крук подякував всім присутнім учасникам за взірцеву співпрацю в нарадах і попросив нововибраного голову Л. Футалу до слова. Подякувавши за перевибір, голова закликав до співпраці та координації з підкресленням, що наші зусилля мусять бути спрямовані на *допомогу Україні в закріпленні* її державности. Відспіванням національного гимну закінчено 21-ий З'їзд Т-ва вояків УПА ім. ген.-хор. Тараса Чупринки — Романа Шухевича.

Того самого дня у вечірніх годинах в залі Дому УВФ відбулося прийняття-вечірка з нагоди з'їзду з промовами, привітами та мистецькою частиною. Голова Лев Футала, відкривши прийняття-вечірку, попросив на господаря вечора С. Ґоляша. Усні привіти виголосили запрошені представники Уряду України як: амбасадор Олег Білорус, Віктор Батюк, представник до ООН, голова Комісії зовнішніх справ при Верховній Раді України Дмитро Павличко, ген. майор В. Мулява. У своїх привітах представники Уряду України побажали сивоволосим воякам УПА кріпкого здоров'я, співпраці у закріпленні нашої держави, висловлюючи при тому гордість за героїчну боротьбу УПА за незалежність України. Привіт від Головної управи Об'єднання кол. *вояків УПА в ЗСА і Канади* передав Ю. Котляр, а від Головної управи Т-ва вояків УПА в Канаді — Микола Кулик. Від Централі УККА привітав з'їзд д-р Аскольд Лозинський. Після усних привітів господар вечора С. Ґоляш відчитав ще 13 привітів від громадсько-суспільних, політичних, релігійних та молодечих організацій.

У мистецькій частині виступила солістка з України сопрано Оксана Кровицька, яка проспівала упівські та народні пісні, а головну доповідь про „Воєнну доктрину України" прочитала д-р Оксана Хомчук, професор історії і член Академії Наук України.

Відспіванням національного гимну закінчено цей незабутній упівський вечір.

Президія з'їзду

У ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ НЕНАДІЙНОГО ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

нашого дорогого і невіджалуваного

МУЖА, БРАТА, ВУЙКА І ШВАҐРА

бл. п.

Мирона Володимира Івашка

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в неділю, 27-го червня 1993 р.

в церквах:

Пречистої Діви Марії в Маямі, Фльорида;
св. Кирила і Методія в Олифант, Пенсилванія;
св. Петра і Павла в Клівленді, Огайо

Прошу родину, приятелів і знайомих пом'янути покійного у своїх молитвах.

Дружина — АННА

Ділимося сумною вісткою,
що у п'ятницю, 4-го червня 1993 р. з волі Всевишнього відійшла у вічність прийнявши Найсвятіші Тайни

наша незабутня

МАМА І БАБУНЯ

бл. п.

АННА ЛОЗИНСЬКА

з дому ІВАСЮК

ур. 26-го серпня 1893 року в Кулячківцях, Україна.

ПАНАХИДА відбулася в неділю, 6-го червня 1993 р. о год. 6-ій веч.

ПАРАСТАС в понеділок, 7-го червня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми, 129 E. 7th St., Ню Йорк.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ у вівторок, 8-го червня о год. 9:30 ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:

доньна — **НАДІЯ ДАНИЛЮК**
син — **МИРОЛЮБ**
внуки —
НЕСТОР
АДРІЯН з дружиною ПЮІЗОЮ
братанниці —
ОЛЬГА БАРЕЛЯ
ВАРЦЯ ШВЕД зі сином ОРЕСТОМ
та ближча і дальша родина в Україні, Америці і Канаді

Ділимося сумною вісткою,
що в п'ятницю, 7-го травня 1993 р.
відійшла у вічність

наша дорога

МАМА, БАБЦЯ Й ПРАБАБЦЯ

бл. п.

СОФІЯ КРАМАРЧУК

нар. 15-го липня 1908 р.
в Старому Місті, Підгайцях.

Залишила в глибокому смутку:

синів —
МИРОНА з дружиною ВОЛОДИМИРОЮ
ЯРОСЛАВА з дружиною ЕМІЛІЄЮ
ІГОРЯ
семеро внуків і троє правнуків
та ближчу і дальшу родину в ЗСА й Україні

Ділимося сумною вісткою з рідними й знайомими,
що у вівторок, 1-го червня 1993 р., в Чикаґо, Ілл.
упокоївся в Бозі

наш найдорожчий

БАТЬКО, ДІДО І БРАТ

мґр права бл. п.

Олексій Кміцікевич

нар. 11-го березня 1909 р.

ПАНАХИДА була відслужена в четвер, 3-го червня 1993 року в похоронному заведенні Музиків в Чикаґо, Ілл.

ПОХОРОН відбувся в п'ятницю, 4-го червня, з похоронної каплиці до катедри св. о. Миколая, а відтак на парафіяльний цвинтар.

Покійний залишив у глибокому смутку:

сина — д-ра **ОЛЕКСАНДРА з дружиною АМІ**
внуків — **АНДРЕЮ, ОЛЕКСАНДРА І АЛЯННУ**
брата — **СТЕФАНА з родиною у Львові, Україна**

Ділимося сумною вісткою
з рідними, приятелями і знайомими,
що у вівторок, 25-го травня 1993 р. відійшов у вічність на 94-му році життя

наш дорогий

БАТЬКО, ДІДО І ПРАДІДО

бл. п.

РОМАН СТЕЦКО

народжений у Великій Плавучі, Тернопільщина.

У смутку залишились:

доньки —
АННА ҐЕНСЬОР з мужем ІВАНОМ
АНАСТАЗІЯ СТЕЦКО
син — **БОГДАН**
внучки і правнучки в Америці й Україні
дальша родина в Україні

ПАНАХИДА відбулася 27-го травня 1993 р. у похоронному заведенні Волтера Бойка у Форест Гиллс, Масс.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 28-го травня 1993 р. в українській церкві Христа Царя, а опісля на католицькому цвинтарі св. Йосифа в Масачусет.

У глибокому смутку повідомляємо
родину, приятелів, знайомих і всю українську громаду,
що в суботу, 5-го червня 1993 р.
відійшов до свосго творця
заосмотрений Найсвятішими Тайнами

ВОЛОДИМИР МАРТИНЕЦЬ

колишній член УВО, випусник військової підхорунжівки, член ОУН, політв'язень польських і німецьких тюрем і концтаборів, довголітній голова Кредитівки „Самопоміч" Нюарку, довголітній секретар 207-го Відділу „Провидіння" в Нюарку, Н. Дж., співосновник Відділу УККА в Нюарку і основник Відділу ООЧСУ в Ґлен Спей, Н. Й.

ПАНАХИДА у вівторок, 8-го червня 1993 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Gray-Parker, 100 East Main Street, Port Jervis, N.Y..

ПОХОРОН в середу, 9-го червня з того ж похоронного заведення до української католицької церкви св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й., де о год. 10-ій рано буде відслужена Заупокійна Свята Літургія, опісля тлінні останки будуть поховані на місцевому цвинтарі Ґлен Спей.

Горем прибиті:

дружина — **ЕВФРОЗИНА**
дочки —
СОФІЯ
МАРІЯ з мужем ЧАРЛС
брати —
МИРОСЛАВ з дружиною ІВАННОЮ, дітьми і внуками
ОСИП в Україні з дружиною КАТРУСЕЮ, дітьми і внуками
братова — **АСЯ зі синами**
похресниці —
ОЛЕНКА ҐІКАВА-САЦЮК
ІНЯ ҐІКАВА-ЄВІЧ
ЗІРКА ЧАЙКОВСЬКА-ДІБОНО
і родини — **МАРТИНЦІВ, ВІЧКОВСЬКИХ, ПОЗИНСЬКИХ І ГАЛІБЕЇВ**

Замість квітів просимо ласкаво складати жертви на добродійні цілі.

Вплив довкілля на здоров'я людини

(Після Конференції в ООН)

(Дора Рак) Проблеми довкілля є безперервно предметом дальших дебатів — у формі спеціялізованих конференцій, семінарів, наукових студій та аналіз, а то й практичних програм. Після славної „Вершинної Конференції Землі" в Ріо (3-го — 14-го червня 1992 р.) поглибилося дослідження причин деградації довкільного середовища, щоб їх відвернути і відновити конечний балянс між природою і людиною та її потребами. Ухвалені в Ріо напрямні на майбутнє зібрані в кількох документах, зокрема у всеобіймаючій „Агенді-21" та Декляраціï, а також двох конвенціях.

Кількість організацій, що взяли собі за ціль охорону довкілля в різних аспектах, постійно зростає у всіх країнах, також в Україні, мабуть вже усі держави заснували окремі міністерства для справ довкілля. Один із важливих аспектів це справа „екологічного здоров'я", яка була змістом конференції під назвою „Здоров'я і довкілля, в пошуках за глобальною розв'язкою". Вдруге організувала її не-державна організація „Світова Передача Інформацій", (WIT) якої головним завданням є ширити інформації про загрози для глобального довкілля.

Цілоденна конференція наукового характеру відбулася 30-го квітня 1993 року в будинку Об'єднаних Націй в Ню Йорку, при співспонсорстві уряду Єгипту. Програму опрацювали амбасадор Александер Борг Оліві́с, д-р Христина К. Дурбак, голова ВІТ, та д-р мед. Бернард Д. Голдстейн, директор Інституту довкільних наук (Піскатавей, Н. Дж.); вони і представник єгипетської місії в ООН д-р Н. А. Елярабі розпочали ранню сесію вступним привітом.

В програмі були чотири панелі, по два на ранній і пополудневій сесіях, на теми, що розглядали проблематику і пов'язання між довкіллям і здоров'ям, а саме: глобальні кліматичні зміни і заразливі недуги; безпека харчів і довкільне здоров'я; вільна торгівля і проблеми довкільного здоров'я; психологічні фактори довкільного здоров'я. Кожний панель попереджувало впроваджуюче слово експерта-лікаря у даній ділянці здоров'я. Участь панелістів із різних країв підкреслювала глобальний характер конференції. Адже ж це були науковці із ЗСА, Канади, Єгипту, України, Мальти, Йордану, Мехико, Нігерії і Філіпін, які повідомляли про специфічні екологічні явища у їхніх державах.

У двох панелях брав участь академік д-р Дмитро Гродзінський з Києва, директор відділу біофізики і радіобіології в Інституті клітинної біології та генетичної інженерії. Його доповідь (англійською мовою) була побудована довкола теми нуклеарної катастрофи в Чорнобилі та підперта статистичними даними про шкоди в людях і природі. Хоч це тема вже загально знана і в колах ООН повторювана протягом сім літ, все ж у слові д-ра Ґродзінського набрала нової сили, і серед медичних експертів та заавансованої публіки знайшла повне признання.

Як свідок цієї катастрофи, казав доповідач, від першого дня по сьогодні, він збагнув глобальні маштаби події і її трагічні консеквенції. Оперуючи технічно-науковою термінологією, описав шкідливий вплив радіоактивної контамінації землі, води і повітря, які в дальшому спричинили радіоактивні продукти — молоко, м'ясо, городину, лісові ягоди і гриби, затроєні риби і звірята. На його думку, початкова аналіза і мірило радіоактивности показались значно гіршими, аніж спочатку реєстровано, бо збільшились ґенетичні ефекти, патологічні ненормальності та смертність дітей. Нові досліди дають змогу точніше прослідкувати всілякі відхилення, а мірило допустимого рівня радіоактивної контамінації харчів треба значно змінити.

Теперішні соціяльно-економічні умови в Україні значно утруднюють розв'язку усіх складних проблем, пов'язаних з радіоактивним вибухом в четвертому реакторі Чорнобильської станції 26-го квітня 1986 року. Думаючи глобально, каже д-р Ґродзінський, світ мусить вийти поза етнічноґетову концепцію Сходу Европи, а сприйняти Україну як партнера універсальної міжнародної спільноти. Виступ д-ра Ґродзінського в Ню Йорку, після вдалих минулорічних доповідей д-ра Ю. Щербака і д-ра А. Демиденка, ще більш утривалив добре ім'я українських науковців в колах ООН, зокрема серед експертів в ділянці екологічної проблематики.

Українським слухачам було особливо цікаво послухати в цім гурті експертів і свого науковця, спостерігати поважне зацікавлення його доповіддю, а в перерві приємно провести час у розмові з київським гостем. Включення у цю наукову конференцію теми небезпеки для здоров'я населення України наслідком занечищення рік, озер і ставів стічними промисловими водами було на часі. Заслугу в цьому має безперечно д-р Христина К. Дурбак і її організація, яка постала у 1987 році під впливом трагедії в Чорнобилі, гуртуючи людей із різних країн, щоб стримати і відвернути довкільну деградацію у світі.

Ранні і пополудневі панелі і доповіді вичерпали тематику конференції, насвітлюючи всесторонньо відношення між довкіллям і здоров'ям людини. По кожнім панелі був час на запит і додаткові пояснення, які полегшували розуміння складної теми загрози для людства наслідком нарушення екологічного балянсу в природі.

Важливою частиною конференції в ООН є зустрічі при полуденку, коли можна нав'язати контакти на майбутнє чи обговорити специфічні питання. Головною точкою, за звичаєм, є слово визначного гостя. Минулого року на цім форумі промовцем був д-р мед. Абдуля Абурая, перший підсекретар в міністерстві здоров'я Єгипту. Його темою була поширена в Єгипті інфекція — скістосом'язіз (Schistosomiasis) Bilharsiasis 7 the Enviroment) наслідком занечищення води паразитами, що входять в організм людей через шкіру. Інфекція поширюється в Єгипті сіткою іригацій рільничих просторів водою з Нілю, що є заражена хворобою. Доповідач докладно переповів про нові досліди і ліпші ліки, та про заходи держави, покликані поліпшити програму контролі і забезпечити сільське населення доставою безпечної води.

Ще треба коротко згадати про дві доповіді. Одна важлива тим, що мав її Фарук Мавляві, єгиптянин, колишній шеф ДПІ ООН, а тепер керівник бюра в Сомалії (UNOSOM). Він розповів про занечищення рік, що приводять до природної деградації довкілля — до посухи, котра спричинила голод (не згадуючи про внутрішні мілітарні конфлікти). З другою цікавою доповіддю виступив д-р Ваді Гаддад, представник Світового банку в ООН, інформуючи про включення в програми банку — після конференції в Ріо — довкільних проблем, заходів для охорони довкілля і загроженого здоров'я населення у різних країнах.

Усі доповідачі, промовці і панелісти дістали належне признання і подяку, а організація „WIT" утривалила свою позицію в колах екологічно-медичних експертів як справді компетентний чинник у ширенні інформацій в ділянці збереження глобального довкілля.

Напрямні на майбутнє у висліді конференції в Ріо — є зібрані в міжнародним документі Агенда-21, у шостому розділі під наголовком „Охорона і збереження людського здоров'я" — вартістю до 50 біл. долярів протягом 1993 — 2000 років. Щоб це осягнути, треба глобальної співпраці усіх країв та фінансової допомоги заможніх держав.

Конференцію закінчено приємною зустріччю при вині у „Віденській кав'ярні" у вестибюлі ООН.

Три покоління інженерів

Діянна з татом Богданом Кордубою і дідусем, св. п. Романом Кордубою.

З одержанням диплому інженера-механіка Діянна Кордуба продовжила інженерську професію в третє покоління родини Кордубів.

Дінна є дочкою Світляни та Богдана Кордуби. З високим відзначенням закінчила середню школу Айзенгавер в Шелбі Тавншип, Миш., де була активним членом шкільного проводу та ряду академічних, братерських і спортових організацій. Вона також член Пласту та абітурієнтка „Рідної Школи" українознавства у Ворен. Під час університетських студій Діянна була активною в жіночім гурті Альфа Зі Дельта, українській студентській громаді та студентських організаціях. В грудні 1992 року одержала диплом бакаляврa інженерії — Механічного Відділу з Мишиґенського Університету в Енн Арбор. Посаду прийняла в компанії Форд, де працює у відділі Сейфті енд Емішен Комплаєнц. В листопаді Діянна заручилася зі студентом права Михаєм Савицьким з Філядельфії.

Батько Богдан закінчив студії та одержав диплом електронічного інженера в 1963 році в Дітройтському університеті. Почав працю на державній посаді Агенції Федеральної Авіяції (ФАА), тоді для Департаменту Армії — Френкфорд Арсен у Філядельфії, відтак у Дітройтському Арсеналі, де до сьогодні відповідає за якість головного американського танку „Абрамс". Батько Богдана активний провідник та член Пласту куреня „Сіроманці", Товариства Українських Інженерів Америки, Товариства „Рідна Школа", Ґрадуантів та Українського Народного Союзу.

Дідусь, св. п. Роман Кордуба, одержав ступінь дипльомованого інженера електро-механіка в 1932 році в Університету Данціґу. В Бережанах заснував своє підприємство та займався електрифікацією міста й околиці. Друга світова війна тимчасово перервала карієру, але після приїзду до Америки він знову працював у цій ділянці — спершу в Компанії Форд (де 42 роки пізніше також працюватиме внучка Діянна), відтак у компанії Сквер Ді, аж до емеритури в 1970 році. Через ціле своє життя був активним в українській громаді як член управ Товариства Українських Інженерів Америки, федеральної кредитівки „Самопоміч", оселі „Діброва" та член Українського Народного Союзу.

Коли Діянна осягнула інженерський диплом, вона не тільки продовжила професію в третє покоління, але також стала разом зі сестрінками Козаківними, Ларисою та Зіною, в ряди інженерів-внучок діда Романа.

Б. К.

„Україна..."

(Закінчення зі стор. 1)

великим американським підприємством Дженерал атомік, що має контакти із Державним департаментом. Наш гість мав розмови із директором цієї компанії Нілом Блу, у приміщеннях амбасади України у Вашінгтоні в справі вжитку атомної енергії, яка знаходиться на Україні, для мирних цілей.

Чи ці розмови принесли успіх? — питаємо.

— Так, хоча вони ще не закінчені і будуть незабаром продовжені. Як вам відомо, на терені України є 176 ядерних споруд, і я саме пропонував три головні пункти, які повинні бути основою договору у справі Старт-1 і 2.

— Які є ці три точки, чи можете їх вияснити тут нам?

— Не лише можу, але це дуже важне, щоб вони дійшли до відома усіх читачів. Ці три пропозиції, що мали б бути підставою договору — це демонтаж бльоків управління ядерних ракет, усунення ядерних зарядів і продаж їх до ЗСА або до Росії, або виміна на так необхідне для України пальне і перероблення токсичного матеріялу пального, який виводить ракети. Розуміється, цей договір мусів би обнімати двосторонні протоколи, які могла б підготовити комісія зложена із представників України, ЗСА і Росії.

— Чи ви думаєте, що виконання цих трьох передумов могло б звільнити Україну від ядерної зброї та не було б для неї капітуляцією із непохитного становища, яке досі Уряд України затримав?

— Я розумію, що ця моя пропозиція може видатися некорисною. Не забувайте однак, що тепер це може викликати насмішку у світі, що Україна має палку в руках, а не вміє її вжити? Бо практично ці ракети із ядерними боєголовками є далі націлені на ЗСА. Україна не має спеціялістів з консервації та експлуатації ракет, а запуск їх можливий тільки з Москви. Тому так важливим є договорення із ЗСА в цій справі, бо якщо ракети залишаться в Україні вони вимагатимуть постійного нагляду. Це і одна з головних причин, чому нам треба прямувати до безядерного статусу.

— Ви надієтеся на підтримку української діяспори в цій справі?

— Безумовно надіюся на підтримку та зрозуміння моїх теорій. Це не є виразом слабости дійти до певного договору, коли при тому вимагається щось в заміну. Пальне тепер для України незвичайно важливе, бо його нестачу відчуваємо дуже дошкульно. Положення України дуже складне, бачите, вона немов зрубана галузка, яку всадили в землю, але треба щоб вона запустила коріння. В тій хвилині таким корінням є пальне і на його купівлю потрібно кредитів або виміни за інший потрібний сирівець. І коли ви тут зрозумієте чому саме так треба розв'язувати питання ядерних споруд, то може ваша допомога в доцільному лобінгу принесе Україні кредити на пальне, без якого не можна існувати. Треба вам пропаґувати, що із-за свого положення Україна є вікном Европи на південний схід і тим важлива для цілого світу держава. Тепер конечно дістати 15-20 міл. тонн палива і від того залежить дальша доля України. Отже інформація у Вашінгтоні про справжню політику України дуже потрібна. І тут бачу найкраще завдання для вас усіх.

— Чи наша матеріяльна допомога, яку ви завважили у звітах на нарадах ККДУ є далі на потребу в такому розмірі, як вона досі була?

— Я заслухав звітів фінансових і був заскочений кількістю цієї допомоги. Дуже однак дораджую зробити точний облік, що і де передано в Україні і розглянути чи увесь цей медичний чи інший багаж дістався у властиві руки. Може воно і не гарно, але треба бути тепер твердим: щоб вивести все на чисту воду і переможно закінчити боротьбу з мафією, яка панує тепер в Україні. А стратегія на поправини обставин є — треба лише її використати.